Voorstel Energienoodfonds sociale ontmoetingsplaatsen 2023

Aanleiding
In de raad van 29 september 2022 is de motie Energienoodfonds aangenomen. Met deze motie roept de raad het college op om:

- Met een voorstel te komen om een energienoodfonds in te stellen waarop sociale ontmoetingsplaatsen zoals buurthuizen, sport-, cultuur- en andere verenigingen en maatschappelijke instellingen een beroep kunnen doen om te voorkomen dat deze omvallen wanneer zij de energierekening niet kunnen betalen
- De gemeenteraad bij voorkeur vóór de Begrotingsraad 2023, doch uiterlijk in december 2022 te informeren over de uitvoering van deze motie.

Inleiding
Sociale ontmoetingsplaatsen zoals buurthuizen, sport-, cultuur- en andere verenigingen en maatschappelijke instellingen zijn van groot belang en van meerwaarde voor onze stad. De gemeente wil door middel van een tijdelijk energienoodfonds voorkomen dat deze sociale ontmoetingsplaatsen sluiten omdat de energierekening niet meer kan worden betaald.

Aanpak inventarisatie energiekosten maatschappelijke partners
Alle maatschappelijke partners die een sociale ontmoetingsplek faciliteren zijn persoonlijk benaderd over de (verwachtte) energielasten. Voor de lijst met maatschappelijke partners wordt verwezen naar de bijlage onderaan deze notitie. Door het delen van alle gegevens is een overzicht gerealiseerd waaruit duidelijk wordt in hoeverre maatschappelijke partners moeite hebben met de financiering van de energielasten. In de uitwerking is gewerkt met het zogeheten stoplichten model (rood, oranje, groen). Rood houdt in dat de maatschappelijke partner het nu al lastig heeft met de energielasten. Oranje is niet op korte termijn urgent, er moet wel een vinger aan de pols worden gehouden. Groen houdt in dat de aanbieder voorlopig nog een vast contract heeft of de accommodatie al verduurzaamd is, waardoor de energielasten/stijging minimaal is. De combinatie van rood en oranje zorgt ervoor dat er voor het energienoodfonds een bedrag nodig is van maximaal € 250.000 voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Meer de dan de helft van de buitensportverenigingen en circa drie kwart van de buurthuizen en culturele instellingen (met uitzondering van De Nieuwe Doelen en het Gorcums Museum) zullen naar verwachting een beroep doen op het Energienoodfonds.

Het Gorcums Museum, De Nieuwe Doelen, het Caribabad en de sporthallen zijn niet betrokken bij het voorstel voor het Energienoodfonds. In de Gemeentebegroting 2023 is voor de energiekosten van deze voorzieningen al extra budget opgenomen. Daarnaast is er voor zwembaden ook een landelijke regeling.

Reikwijdte begrip sociale ontmoetingsplaatsen
Sociale ontmoetingsplaatsen zijn plaatsen waar activiteiten plaatsvinden voor verschillende doelgroepen uit de wijk en/of de stad als geheel. Het betreffen overwegend activiteiten op het gebied van sport, cultuur en/of andere zinvolle vrijetijdsbesteding en hebben geen politiek, godsdienstig of levensbeschouwelijk karakter. Sociale ontmoetingsplaatsen hebben een openbaar karakter en worden beheerd door stichtingen of verenigingen zonder winstoogmerk.

Wie mogen subsidie aanvragen?
1. maatschappelijke partners die een sociale ontmoetingsplek faciliteren in Gorinchem.
2. maatschappelijke partners voor wie de financiële schade rechtstreeks volgt uit de stijgende energielasten als gevolg van de huidige energiecrisis.
3. maatschappelijke partners die bewijslast kunnen aanleveren van de extra energielasten (tenminste een factuur van het energiebedrijf).
4. maatschappelijke partners die aantoonbare inspanningen hebben gepleegd of gaan plegen tot het beperken van de energielasten. Hierbij valt te denken aan (het voornemen tot) energiebesparende maatregelen en energiebewust gedrag.
5. maatschappelijke partners die geen inkomsten krijgen uit vergoedingen van de Wmo, Wlz en/of Zvw en/of niet worden gecompenseerd vanuit de landelijke steunmaatregelen voor de hoge energieprijzen. De door het Rijk vastgestelde TEK-regeling valt hier niet onder.

N.B.
De aanvrager zal worden aangespoord om zelf actie te ondernemen op het gebied van het verminderen van het energieverbruik. Daarbij zal een koppeling met de lange termijn verduurzaming worden gezocht en de maatschappelijke partners worden gewezen op de mogelijkheid gebruik te maken van het revolverend fonds (duurzaamheidslening).

Welke kosten zijn subsidiabel?
Het Rijk heeft voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) de regeling Tegemoetkoming Energiekosten (TEK) vastgesteld. Sportverenigingen kunnen ook aanspraak maken op deze regeling. Dat houdt in dat sportverenigingen met terugwerkende kracht vanaf november 2022 tot en met december 2023 een tegemoetkoming krijgen van 50% van het bedrag dat zij meer betalen aan energiekosten dan de drempelprijs. De drempelprijs is € 1,19 per m³ gas en € 0,35 per kWh elektriciteit. Zij kunnen deze tegemoetkoming naar verwachting uiterlijk 2e kwartaal van 2023 aanvragen.

Of culturele instellingen, buurthuizen en overige sociale ontmoetingsplaatsen uit het Sociaal Domein aanspraak op deze regeling kunnen maken is op dit moment niet bekend.

Voorgesteld wordt om als gemeente in 2023 voor sportverenigingen de andere 50% en voor de overige sociale ontmoetingsplaatsen (o.a. cultuur en buurthuizen) 100% te subsidiëren van het bedrag dat deze partijen meer betalen dan de drempelprijs van € 1,19 per m³ gas en € 0,35 per kWh elektriciteit. Tenzij later blijkt dat culturele instellingen, buurthuizen en overige sociale ontmoetingsplaatsen uit het Sociaal Domein ook aanspraak op de TEK-regeling kunnen maken. Dan wordt voorgesteld ook voor deze partijen 50% te subsidiëren.

Met deze regeling voor een lokaal Energienoodfonds betalen de maatschappelijke partners die een sociale ontmoetingsplaats faciliteren in 2023 nooit meer dan € 1,19 per m³ gas en € 0,35 per kWh elektriciteit.

In onderstaande tabel is een rekenvoorbeeld opgenomen voor een amateursportvereniging en een rekenvoorbeeld voor een culturele instelling of buurthuis:

Voorbeeldberekening amateursportvereniging	**gas**		**elektra**		**Totaal**
Verbruik	10.000	m³	40.000	kWh	
Prijs	€ 2,42		€ 0,58		47.400
Vergoeding rijk					
prijsplafond	€ 1,19		€ 0,35		
Maximaal verbruik	10.000	m³	40.000	kWh	
Prijs vergoeding Rijk	€ 1,23		€ 0,23		
Totale vergoeding rijk (50%)	€ 12.300		€ 9.200	50%	€ 10.750
Aanvullende subsidie gemeente (50%)	€ 12.300		€ 9.200	50%	€ 10.750
Totaal					**€ 21.500**
Zelf te betalen door amateursportvereniging					**€ 25.900**

Voorbeeldberekening culturele instelling of buurthuis	**gas**		**elektra**		**Totaal**
Verbruik	8.000	m³	25.000	kWh	
Prijs	€ 2,42		€ 0,58		

Vergoeding					
prijsplafond	€ 1,19		€ 0,35		
Maximaal verbruik	8.000	m³	25.000	kWh	
Prijs vergoeding gemeente	€ 1,23		€ 0,23		**28.110**
Totale vergoeding Rijk (0%)	€ 0		€ 0	0	€ 0
Aanvullende subsidie gemeente (100%)	€ 9.840		€ 5.750	100%	€ 15.590
Totaal					**€ 15.590**
Zelf te betalen door culturele instelling of buurthuis					**€ 12.520**

Overige uitgangspunten

1. Periode regeling energienoodfonds van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.
2. Subsidieplafond van € 200.000.
3. Na afloop van ieder kwartaal kan een subsidie worden aangevraagd.
4. Het energienoodfonds geldt voor huurders van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed en voor huurders/eigenaars van overig maatschappelijk vastgoed.
5. Na positieve besluitvorming door de raad, stelt het college voor het energienoodfonds een nadere (subsidie)regel vast.
6. We moeten het samen doen. Naast het energienoodfonds blijft de gemeente de vinger aan de pols houden. Daarbij zijn we alert op signalen vanuit onze partners en is er indien nodig ruimte voor maatwerk.

Bijlage 1 - Maatschappelijke partners die zijn benaderd voor de inventarisatie

Label	vereniging/organisatie/stichting	adres
Sport	Rapid	Bataafsekade 16
Sport	GKV	Kleine Schelluinsekade 5a
Sport	APV	Sportlaan 4
Sport	GJS	Merwe Donk 56a
Sport	Unitas	Bataafsekade 6
Sport	Kynologen	Haarweg
Sport	Midget Gilde	Kleine Schelluinsekade 7
Sport	Zeeverkenners	Appeldijk 31
Sport	SVW	Kleine Schelluinsekade 5c
Sport	Av Typhoon	Grote Schelluinsekade 22
Sport	GTC Overwaard	Sportlaan 1
Sport	WSV de Merwede	Buiten de Waterpoort 8
Sport	Sportclub Gorinchem	Bataafsekade
Cultuur	Bibliotheek AanZet	Groenmarkt 1
Cultuur	Hendrick Hamelmuseum	Kortendijk 67
Cultuur	Koninklijke Harmonie De Bazuin	Dalemwal
Cultuur	Bolwerk Christelijk Showkorps	Vijfde Uitgang 5
Cultuur	Luisterpost Showkorps	Vijfde Uitgang 3
Cultuur	Luisterpost Volharding	Vijfde Uitgang 1
Cultuur	Theater 't Pand	Korenbeurs 5
Cultuur	Theater Peeriscoop	Boerenstraat 11b
Cultuur	Breaksquad	Botersteeg 8
Cultuur	Kruitmagazijnen	Dalemwal 19a en 19b
Buurthuis	ULO/Fluxus	Zusterstraat 31
Buurthuis	Centraal Punt	Grote Haarsekade 120
Buurthuis	De Bogerd	Willem de Vries Robbeweg 100
Buurthuis	De Rozenobel	Dukatenplein 2
Buurthuis	Natuurcentrum	Gijsbert van Andelpark 1
Buurthuis	Elzenhof	Irenelaan 40
Buurthuis	Gildenplein	Schepenenstraat 1-5
Buurthuis	Samen één	Voermanstraat 2
Buurthuis	Aanlegsteiger	Vissersdijk 30
Buurthuis	Buurtkamer Stalkaarsen	Dokter Hiemstralaan 77
Buurthuis	Speeltuinvereniging Lingewijk	Loevesteinlaan 6
Buurthuis	Festiviteitenvereniging	Irenelaan 36
Sociaal domein	De Speelgoedbank	Gasthuisstraat 34
Sociaal domein	De Voedselbank	Schelluinsevliet 11
Sociaal domein	De Gezel	Arkelse Onderweg 4

Bijlage 2 - Landelijke steunmaatregelen

Compensatieregeling 'hoge kosten van publieke - en maatschappelijke voorzieningen'
Het Rijk stelt via het gemeentefonds in het voorjaar 2023 structureel extra geld beschikbaar om publieke en maatschappelijke voorzieningen te compenseren voor de hoge kosten.

- Het extra geld is vrij te besteden.
- Het gaat jaarlijks om zo'n 300 miljoen euro voor de eerste twee jaar.
- In 2026 en 2027 loopt dat bedrag naar verwachting op tot circa 400 miljoen euro.
- Op dit moment is de inhoud van deze regeling nog niet duidelijk
- Vanaf voorjaar 2023 is er jaarlijks ongeveer € 400 miljoen beschikbaar voor instellingen in cultuur, wetenschap, media en onderwijs die worden bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

TEK-regeling voor mkb en amateursportverenigingen
De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 160.000 en de uitbetaling vindt op zijn vroegst plaats in het tweede kwartaal van 2023. Amateursportverenigingen kunnen ook aanspraak maken op deze regeling. De tegemoetkoming betreft 50% van de kosten boven de drempelprijs van € 1,19/m3 gas en € 0,35/kWh elektriciteit. Om in aanmerking te kunnen komen, moet:

- de vereniging ingeschreven staan in het handelsregister;
- minimaal 7% van de omzet bestaan uit energiekosten.

Specifieke regelingen voor Sport

1. Voor sportclubs die veel energie gebruiken komt er een extra noodfonds van 6 miljoen euro. De omvang van deze landelijke steunmaatregel is zeer gering. Wanneer er meer duidelijkheid is over de criteria van deze regeling, zal worden gekeken wat het effect is van deze regeling op de mogelijke bijdrage vanuit het Gorcumse Energienoodfonds.
2. Voor zwembaden wordt 207 miljoen vrijgemaakt. Het zwembad is niet meegenomen in de inventarisatie en uitwerking van de regeling voor het Energienoodfonds.

Structureel 400 miljoen extra voor stijgende vaste lasten scholen en cultuur
Vanaf komend voorjaar wordt er structureel ongeveer € 400 miljoen extra uitgetrokken voor scholen en door de overheid bekostigde culturele instellingen. Met dit geld kunnen de hogere kosten door inflatie en vooral de stijgende energierekening worden opgevangen. Hoe dit geld verdeeld wordt over de verschillende OCW-sectoren, zal later duidelijk worden. Het is op dit moment dan ook nog niet bekend of deze middelen bestemd zijn voor de hele cultuursector of enkel voor de door het Rijk gesubsidieerde grote culturele instellingen. Wanneer hier meer duidelijkheid over is, zal worden gekeken wat het effect van deze regeling is op een mogelijke bijdrage vanuit het Gorcumse Energienoodfonds.